

[Lasse Budtz]

dre problemer, som jeg skal undlade at komme ind på her.

Det er selvfølgelig meget besnærende at tænke sig en automatisk overførelse af rustningspengene til u-landsinvesteringer, men både de nordiske lande og EF-landene har klogeligt nok advaret mod en sådan automatisk forbindelse. Man bør simpelt hen forfølge de to mål sideløbende, altså nedrustning og udviklingsbistand hver for sig. Det er givet, at nedrustning kræver en tidssvarende omstillingsproces, og hverken udviklingslandene eller vi har råd til at lade udviklingsbistanden og dens langsomme forøgelse vente på gennemførelsen af omstillingsprocessen som følge af en nedrustning.

Det er ikke mærkeligt, hvis man er pessimistisk over for nedrustningens muligheder, men ét kan man i hvert fald fastslå: man kommer ingen vegne, hvis man ikke snakker om nedrustningen, men blot ignorerer mulighederne. Derfor er det godt, at man nu gør et nyt forsøg ved den ekstraordinære generalforsamling.

Under den sidste ordinære generalforsamling drøftedes emnet som normalt i 1. komité, hvor jeg i et par samlinger har haft lejlighed til at følge arbejdet.

I vinter var arbejdet også efter erfarne diplomaters opfattelse præget af voksende interesse også hos u-landene og en større tilbageholdenhed med indbyrdes angreb, og en mere saglig og ukontroversiel tone kunne mærkes.

Det er vigtigt at huske, at den ekstraordinære generalforsamling faktisk er blevet arrangeret af en gruppe lande, hvor de egentlige udviklingslande er stærkest repræsenteret. Alligevel er udviklingslandenes indstilling til nedrustningen meget nuanceret og i nogen grad deprimerende. Nogle u-lande mener, at når vestlige lande og østblokken, altså de kommunistiske lande, taler om nødvendigheden af nedrustning, er det for at sikre fortsat verdensherredømme for disse to grupper. I andre udviklingslande er der regeringer eller regimer, der viger tilbage for enhver beskæring af de militære muligheder eller tilførsler, fordi disse regimer simpelt hen kun kan bestå på grundlag af et stærkt militær. Alligevel er det vistnok ikke for optimistisk at konstatere, at der blandt udviklingslandene er en voksende forståelse for, hvad oprustning og fastholdelse ved militære organisationer ko-

ster u-landene, og hvad man i stedet for kan få for pengene.

Den rige verdens muligheder for at yde bistand i dobbelt forstand som hjælp til selvhjælp øges, hvis en verdensomspændende nedrustning kunne skabes, og det har udviklingslandene i stigende grad forstået. Men vi bliver nødt til at erkende, at FNs muligheder for at skabe resultater er helt og aldeles afhængige af supermagternes vilje og sammenfald af interesser.

Mange eksperter har konstateret, at hvis man ikke inden den ekstraordinære generalforsamlings start når til afslutningen af en såkaldt SALT II-aftale, en ny udvidet aftale mellem de to supermagter om en begrænsning af kernevåbenkapløbet, kan man næsten lige så godt lade være med at mødes i New York.

Nogle betragtninger i Pravda for nylig om mulighederne må inspirere til pessimisme. Sovjet peger på de stærke kredse i den amerikanske kongres, der mener, at Carteradministrationen er ved at gå for langt for at hale aftalen i land. Men der er også stærke kredse i Sovjet, der er nervøse for en ny aftale, og i begge supermagter må det såkaldte militærindustrielle kompleks, som jo allerede Eisenhower talte om og advarede imod, på en eller anden måde bringes til at forstå, hvad det betyder for afspændingen og for økonomien i supermagterne selv, hvis man kunne nedruste.

Hvis pessimisme er den herskende internationale følelse, er der vel også nok en hel del, der kan undskylde det. Beogradforhandlingerne, der var baseret på den såkaldte Helsingforslutakt, har i den sidste tid været præget af modsætninger og været en betydelig vanskelighed for blokkene til at samarbejde. Og det er faktisk næsten banalt at konstatere, at nedrustningen afhænger af arten af det internationale klima og supermagternes tillid til hinandens intentioner.

Beogradforhandlingerne understreger efter min mening i øvrigt, at man ikke rigtig kommer nogen vegne med afspændingen eller giver den nogen rigtig troværdighed, hvis der ikke også sker fremskridt på det egentlige nedrustningsområde. Det nytter ikke ret meget, at stormagterne i Beograd og andre steder – måske især i New York og Genève, hvor jo mange af forhandlingerne om nedrustning foregår – forsikrer om afspændings-